

UBACITI U KRŠENJE PRAVA
I ZBEGLIH I PROTJEKNIH LICA

ODBOR ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA
NOVI PAZAR, SANDŽAK

ADRESA: OSMANA ĐIKIĆA BR. 2 - 36300 NOVI PAZAR, SANDŽAK - TEL./FAX 0038 20 29 312

199. god

INFORMACIJA BR. 4

O POSTUPCIMA SRPSKIH I CRNOGORSKIH VLASTI PREMA IZBJEGLICAMA IZ BOSNE I
HERCEGOVINE

12. maj 1992. godine,

Dževad Omerbegović i Simra Džananović, koji su kao izbjeglice iz Gorazda smješteni u Novom Pazaru, obavijestili su Sandžački odbor za zaštitu ljudskih prava, da su u prostorije Crvenog krsta u Pljevljima, gdje su i sami bili smješteni, 12. 05. 1992. godine, došla dva uniformisana lica, na čijem Landroveru je stajala oznaka: TO Foča 84. Ta lica su uz pomoć milicije iz Pljevalja, a po nekakvom spisku koji su čitali, odveli sa sobom sve muškarce izbjeglice iz Foče koje su tu našli. Odveli su ih u nepoznatom pravcu.

15. maj 1992. godine,

Crveni krst u Prijepolju odbio je da prihvati i pruži potrebnu pomoć izbjeglicama iz Višegrada, Foče i Trebinja: Smalović Irfanu, Šalo Jakubu, Šalo Zizi, Šalo Elmi, Šalo Edinu, Smalović Rabiji, Smalović Adisu i Smalović Almiru. Obrazloženje službenika Crvenog krsta bilo je da se ne može pružiti gostoprimstvo izbjeglicama koje potiču iz bosanskohercegovačkih opština koje su zauzeli Srbi, jer se smatra da su te opštine oslobođene.

15. maj 1992. godine,

Oko 15³⁰ h pripadnici Centra bezbjednosti iz Bara, došli su u kuću Sveta Borozanau Baru i povel sa sobom na tzv. informativni razgovor izbjeglice iz Srebrenice (BIH) Mehović Malika, Elhidadu, Murvetu i Minu, sa četvoro maloljetne djece. Oko 22 h milicioneri su Maliku stavili lišice na ruke i kakop priča njegova porodica, odveli ga u Užice. Pri hapšenju su mu oduzeli 11 000 D maraka i putnički automobil BMW 3,16. Ostale uhapšene izbjeglice su pustili nakon čega su one pobjegle u Prijepolje.

20. maj 1992. godine,

Oko 20^h milicioneri Centra bezbjednosti iz Bara, naoružani automatima uhapsili su Šefka Kubata po zanimanju automehaničara, koji je kao izbjeglica iz Foče bio smješten u Hotelu INEX-a u Sutomoru. Kako priča njegova supruga Kubat Zlata u CB u Baru, imenovani je zadržan 4 dana u pritvoru, bez ikakvog rješenja suda, a za to vrijeme na rukama su mu bile lišice. Nakon toga, po saznanju njegove supruge, za Kubat Šefka se ništa više ne zna. Pretpostavlja se da je imenovani predat Srpskoj demokratskoj stranci u BiH, radi razmjene, ili je možda negdje u nekom logoru.

21/22. maj 1992. godine,

Naoružani milicioneri CB iz Bara, uhapsili su Ekrem Čemu koji je sarvojom porodicom kao izbjeglica iz Foče (BIH) bio smješten kod Ahmeta Redžepovića u barskom naselju Dubrava.

Supruga imenovanog, Emina, priča da su sa njenim mužem loše postupali, da mu nisu davali hranu. Nakon 3-4 dana odveli su ga u nepoznatom pravcu. Putem telefona 082/51-112 njegovoj supruzi je rečeno da je predat " vojsci " i to na osnovu nekakvog spiska koji je dobijen iz Foče od SDS-a BiH.

24. maj 1992. godine,

U ranim jutarnjim satima došla je milicija iz Priboja u naselje Zabrnice, opština Priboj na Limu i naredila porodici Šuman Fazile, da otkaže gostoprimstvo izbjeglicama iz BiH iz Čajniča, te da im kaže, da što prije odu, jer navodno treba da dođe vojska. Tako su izbjeglice Helać Ramo i Helać Izeta, sa djecom morali pobjeći u Novi Pazar i napustili Priboj.

26. maj 1992. godine,

U kampu u Baošićima na crnogorskom primorju, milicija MUP-a Crne Gore uhapsila je izbjeglice iz BiH Bihorac Hajrudina iz Višegrada, Hasanbegović Smaila iz Gorazda, zatim neke Čengiće i druge muškarce izbjeglice koji su bili u kampu i predali ih srpskoj miliciji u Foči, Višegradu i Srebrenici. Supruga Bihorac Hajrudina priča da su pomenute izbjeglice odvedene radi razmjene za zarobljene Srbe na ratištima u BiH, kako joj je rečeno u CB Herceg Novi. Imenovani su imali propusnice od srpske milicije iz Višegrada da mogu napustiti svoja rodna mjesta, i bili su uredno prijavljeni kao izbjeglice u Baošićima, ali pohapšeni su i sa njima se postupalo kao da su ratni zarobljenici.

28. maj 1992. godine,

Ramiza Kamerić, izbjeglica iz Foče (BiH) došla je u Rožaje, gdje je prihvaćena i smještena. Ispričala je da je sa mužem Avdulahom bila smještena u Baru, ali je barska milicija uhapsila njenog muža i odvela ga u nepoznatom pravcu. Pošto nije mogla trpjeti stalne milicijske pretrese i maltretiranja, kao i prijetnje ubistvom pobjegla je iz Bara u Rožaje gdje je bila lijepo primljena.

29. maj 1992. godine,

Danas su u Novi Pazar pristigle izbjeglice iz Dervente (BiH) koje nisu prihvaćene u Beogradu i Prištini već su bile maltretirane. Nakon 4 dana putovanja pružena im je pomoć i smještaj u Novom Pazaru. Duk Zahida, Porobić Senad sa djetetom Vedatom, Deliće Šemso, Popović B. Strinčić Jovo, Kunešić Jozo i Bekrija Delva sa porodicama sada su u Novom Pazaru i kažu da su im kuće oštećene od strane srpske vojske i da nemaju kud da se vrate.

01. JUN 1992. godine,

Starješinstvu Islamske zajednice u Podgorici, putem faxesa stigao je dopis broj 261/92. od Rijaseta Islamske zajednice u Sarajevu, koji je potpisao Gospodin Muharem Omerdić, a koji traži da Mešihat IZ-e u Crnoj Gori interveniše kod nadležnih organa u Crnoj Gori, kako MUP ove Republike nebi hapsio izbjeglice iz BiH i izručivao ih SDS-u u Foči, Višegradu i drugim mjestima. U dopisu stoji da su pripadnici MUP-a Crne Gore u Baošićima uhapsili i predali SDS-u Foča Hasanbegović Smaila, Čengić Braca, Prelo Amera, a u Igalu dr. Šadinliju Avda i mnoge druge.

Sandžački odbor za zaštitu
ljudskih prava
H. Hadžić

PRIJEPOLJE kraj juna i početak
jula 1992.g.

Piljo Snežana, izbjeglica iz Sarajeva navodi: Po dolasku u Prijepolje, prijavila sam se Crvenom krstu i smjestila se u hotelu "Boško Buha" u obližnjem naselju Jabuka. Sa mnom su bile moje dve ćerke i majka. Nakon saznanja da živim u mješovitom braku doživjela sam razne provokacije i maltretiranja od, izbjeglica srpske nacionalnosti. Nisam smjela ni svoje dijete imenom zvati, jer su odmah reagovali da mi nije mjesto među njima...

Izjava, Piljo Snežane iz Sarajeva

Početak jula PRIJEPOLJE 1992.

Simić Bešić Suada, Sarajevo: - Ja sam jedna od onih koje su za vrijeme svog boravka u hotelu "Boško Buha" doživjela niz provokacija i maltretiranja samo zato što sam Muslimanka, od toga, da mi tu nije mjesto, do direktnog zahtjeva od određene grupe da što prije napustim hotel. Morala sam napustiti hotel i krenuti dalje.

8. avgust 1992.g. LEPOSAVIĆE

Sead Jusić i Mihret Krdžić, obojica iz Srebrenice - Na putu Podgorica-Skoplje, doživjeli su maltretiranja na najbrutalniji način. Njih je srpska policija zaustavivši autobus u mjestu Leposavići, izvela iz autobusa kojim su putovali i odvela ih u Stanicu milicije i pretu kla ih...

7. septembar 1992. NOVI PAZAR

Edin Kicara, Ilijaš - Iz Osnovne škole Rifat Burdžović "Tršo" iz odeljenja VI-1 izbačen je učenik Kicara Edin (izbjeglica) jer je tako htjela njegova razredna Radmila Simić. Isti učenik je vraćen posle tri dana posredstvom pedagoga i direktora škole.

25. avgust 1992. LEPOSAVIĆE

DŽ. G. (1954), Trebinje (ime i prezime poznato Odboru) 25.08.1992.g. na putu Podgorica-Priština, milicijska patrola zaustavila autobus i izvela izbjeglice koje su putovale tim autobusom. Među izbjeglicama

bili četvorica iz Trebinja, jedan iz Gackog, i jedan iz Bileće. Milicija ih je tukla pendrecima, nogama i rukama a zatim, naredila da izbace sve iz džepova u protivnom, biće likvidirani. Od DŽ. G. su uzeli 110 DM i 5000 H.DIN i pocjepali ih. Od izbjeglice iz Gackog su uzeli 200 DM, Arnautoviću razbili naočale i uzeli nove mokasin cipele. Jahiću su uzeli kožnu jaknu. Milicioner koji ih je tukao zvao se ČAMPA. Na kraju im je zapriječeno da nikom ne pričaju o ovom.

25. avgust 1992.g. ZUBIN POTOK

Na putu Podgorica-Priština, na kontrolnom punktu Zubin Potok, oko jedan čas, zaustavljena su tri autobusa iz pravca Podgorice. Izvršen je pretres i pregled ličnih karti a zatim je počelo izvođenje izbjeglica. Autobusi su otišli a mi smo ostali prepušteni policiji. Naređeno nam je da povadimo sve stvari u suprotnom, slijedi metak u čelo. Od novca posjedovali smo ukupno 5000 H. DIN i 400 DM. Oduzeli su nam sav novac a zatim, nastupilo je udaranje pendrekom, nogama, rukama po svim dijelovima tijela. Tukli su nas više od jednog sata uz pjesmu: "ubićemo, zaklaćemo sve Muslimane". Zaprijetili su nam da ćemo biti strijeljani. Očekujući zadnji trenutak svoga života u nepoznatom kraju, poslije četiri sata maltretiranja vraćeni smo za Podgoricu gdje su nam zaprijetili da ne pričamo o onome šta nam se desilo.

izjava: Nikitović Senada iz Trebinja †

12. novembar 1992.g. PRIBOJ

U izjavi Ejupa Jordamovića iz Rudog, stoji:

Dana 12. 11. 1992.g. oko 08 časova, milicioneri MUP-a Priboj, priveli su Jordamovića (izbjeglica iz Rudog) koji je bio smješten kod Halila Trbovića u Priboju. Imenovani je na najgrublji način mučen od radnika MUP-a. Tukli su ga palicama, pesnicama, nogama, palicama na vibriranje i drugim. Pušten je posle dva sata maltretiranja uz prijetnju, da do sutra ostane u kuću Trbovića i da nikud ne sme otići. Iz straha da ne bude ubijen jer, su mu prijetili da će ga vratiti na Zeleznički most (most na kome su klali Muslimane) u Rudo. Istog dana je uz pomoć prijatelja prebjegao iz Priboja.

24. novembar 1992.g. NOVI PAZAR

Prema izjavama Edina Satrovića i Muriza Vajevića, izbjeglica iz Rudog, Crveni krst u Novom Pazaru, odbio^o ih prihvatiti i pružiti im potrebnu pomoć. Obrazloženje službenika Crvenog krsta je, da više nemaju mjesta za prihvati izbjeglica iz Republike BiH.

- Istog dana Ifet Erović izbjeglica iz Kaknja, odbijen je da mu se izda izbjeglička legitimacija od opštinskih organa Novi Pazar. Obrazloženje je: zato što je rođen u Bijelo^m Polju (Crna Gora).

25. septembar 1992.g. NOVI PAZAR

Sulejman Agović (izbjeglica iz Čajniča) i Muhamed Đuzo (Rudo), maltretirani su od organa MUP-a Novi Pazar, prilikom podnošenja zahtjeva za izdavanje putnih isprava.

SVJEDOČENJA LOGORAŠA

Logoraš, Glušac Haso selo Trtoševo, opština Foča, navodi:

Dana 9.04.1992.g. oko 15 časova, u selo je upala jedinica Gojka Jankovića sastavljena od srpskih rezervista. Srpski rezervisti su upadali u kuće, pretresali, maltretirali i tukli građane, a onda ih odvodili u KPD-FOČA. Glušac dalje navodi da su ljudi u KPD-u bili batinjani, maltretirani mučeni glađu, i da ih je najmanje 40 podleglo batinama.

Juso Selimović, logoraš KPD-a Foča, bježeći ispred srpskih gardista potražio spas u Ustikolini, gdje je bio smješten u vojnim barakama do 26. 04. 1992.g. Istog dana u Ustikolini su upali Arkanovci i Sešeljevci. Izvodili su stanovništvo koje je bilo smješteno u vojnim barakama, postrojili ih uza zid, odmah su izdvojili šestoricu i odveli ih na streljanje. Među njima su bili: Salko Šahović, Meho Dedović, Huzeir (prezime nepoz.) i još jedan. Njih četvorica su ubijena a ostala dvojica (Frašto Vahid, Termiz Munib) su ranjeni i kako se priča prebjegli su za Sarajevo. Ostali su prebačeni za KPD Foča gdje su i ostali do 30.08.1992.g. Život u KPD-u se sastojao u mučenju i glađu.

Salko Rahman koji je boravio u KPD-u Foča od 26.04. 1992.g ispričao je sledeće:

U KPD-u se sprovodila likvidacija i tortura logoraša. Svako veče između 19 i 20 časova, je bilo prebrojavanje. U sobi br. 13 tortura logoraša. Posle policijskog časa naveče, izvođeni su mnogi logoraši bez ličnih stvari i više ih nikad nisu vratili.

Mahzer Suljović iz sela Jeleča, opština Foča, ispričao je sledeće:

Dana 4. 05. 1992.g. u Jeleč su upali Arkanovci i Sešeljevci i uz pomoć mještana Milutinović Rajka i Miletić Živka, palili sela, ubijali i odvodili Muslimane. Zarobljene se tukli, psovali, i stariji vljali ih kao živi štit ispred sebe. Tog dana je spaljeno 480 kuća a ubijeno šestorica ljudi. Mahzer i još šestorica su bili svo vrijeme na čelu kolone. Usput su ih maltretirali, tukli ih kundakom po glavi tjerali ih uz batine da pjevaju: " Oj, Alija, tako mi brata, zaklat će te ko Miloš Murata!" Tako je bilo sve do logora u KPD-u Foča, gdje su

ih mučili glađu i gdje su ljudi gubili i do 30 kg na težini. 5

Čankušić Hasan sa svoja dva sina bio odveden u KPD-Foča. U domu su bili maltretirani, tučeni i moreni glađu. Svako večer posle policijskog časa, odvođeni su ljudi bez ličnih stvari i u isto vreme čuli bi se pucnji na Drinskom mostu na sastavcima, a ljudi odvedeni iz doma nikad više nisu vraćeni u KPD-Foča. Moj stariji sin je odveden na isti način odveden 17 jula 1992.g. a mlađi 25. juna 1992. i od tada ništa neznam ni o Refiku niti o Abdurahmanu Čankušiću. Najodgovornijeg smatram za sva zla upravnika KPD-a, Krnojelac Milorada i načelnika straže Raševića.

Mehmedspahić Zićro je odveden sa radnog mjesta pravo u logor. U KPD-u je saslušavan uz maltretiranja i pogrđne riječi. On je tvrdio da je iz logora nestalo oko 35 ljudi o kojima se ništa ne zna. Ti ljudi su odvođeni bez ličnih stvari na "premještaj". Ljudi su svako večer tučeni i odvođeni. Tako su tukli Nikšić Nurka, Urunović Enesa, Šahinović Izeta, Vahida Drema, kada su ih vratili nismo ih mogli prepoznati od krvavih podliva na licu. Mehmedspahić Avda su toliko tukli da nije mogao 20 dana ustati na svoje noge, odmah bi kolabirao. Od 25. juna počelo je odvođenje po grupama po pet šest ljudi koji se nikad nisu vratili. Odvedeno je oko 35 ljudi. U KPD-u je ostalo oko 300 logoraša među kojima ima: pet ljekara i pet medicinara. Od Zićra smo dobili spisak ljudi koji su odvedeni i od tad im se gubi svaki trag.

Fehim Isanović, Foča

Dana 25.05.1992.g. Bijeli orlovi i srpska milicija su upali u kuću Fehima Isanovića i na očigled njega i njegove supruge tukli im sina. Tukli su ga svim i svačim a zatim ga odveli u logor gdje se najverovatnije i sada nalazi. Istog dana su sa upjerenim cijevima pretresali kuću i tražili radio stanicu koju nikad ova porodica nije imala. Isanović je posle toga odveden u logor Foča gdje je maltretiran i mučen glađu. Supruga od Isanovića (Sema) je svjedok svih zla koja su vršili Srbi u Foči i za njom je raspisana potjernica od srpske policije u Foči.

ISPOVJESTI IZBJEGLICA IZ REPUBLIKE BiH5. maj 1992.g. ČAJNIČERušid Gadžo (1927) selo Botavo, Čajniče

- Dana 5.05. 1992.g. oko 20,30 časova, pozvan sam telefonom da se javim sa sinom komandantu štaba TO Čajniče u vezi neke izjave. Moj sin je odmah otišao i više se nije vratio. Sutradan smo čuli da je odveden na Mostine. Od tada o mom sinu Rukibu ništa neznam. Kada je odveden na Mostine čuli smo da je Risto Dačević izvršio pokolj nad 30 muslimanskih zatočenika. Beogradska TV je objavila da su zatočeni masakrirani na Mostinama ali da su navodno to "uradile" zelene beretke".

8. maj 1992.g. SREBRENICA

Azemina Avdić s. Skelani Srebrenica: - U selu Rešagići (Srebrenica) oko 16 časova, upala je vojska srpskog kriznog štaba. Stanovništvo je počelo da bježi. Ilija Maksimović je uperio pušku u mene i psovao mi tursku majku. Na mostu Skelani izvršen je najveći pokolj Muslimana. Gledala sam kad su zaklali Hasanović Bahru na mostu Skelan. Bježeći ispred četničke kame rasturili smo se svako na svoju stranu pa tako od tada ništa neznam za sina i supruga. Iza mene je ostalo moje selo u plamenu. Vidjela sam svoju kuću i štalu (u kojoj su bile dve krave i osam ovaca) kako gore. Selo su palili komšije Srbi iz Kalimanića pod komandom Sarić Marka i Dr. Mitrovića.

17. maj 1992.g. SREBRENICA

Aziz Tihić s. Liješće, Srebrenica : Dana 17.05.1992.g. oko sedam

9

časova ujutru, u selo Liješće (Srebrenica) upao je Krizni štab na čelu sa Desimirom Mitrovićem (hirurg užičke bolnice). Naredili su da svi Muslimani ostave ključeve u vrata i da se isjele za Loznicu. Napunili su pet autobusa i jedan šleper i uputili nas ka Loznici. Negdje na razdaljini od jednog kilometra videli smo da gori džamija i sve ostale kuće. Zatečeni Muslimani su ubijeni i zaklani. Najzloglasniji je bio Desimir Mitrović hirurg UŽIČKE bolnice (SR SRBIJA). Tog dana su ubili Ljeskovića Aliju i Ljeskovića Safu. Mog sina Beke-
ra su odveli Mitar Nikolić i Jašić Boban i ubili ga i zatrpali u Sljunkar.

8. maj 1992.g. SREBRENICA

Izeta Mehić (1933), Skelani : - Oko 15 časova, u Skelani je upala Srpska garda na čelu sa Mijatović Slavkom, našim komšijom. Prvo su palili napuštene muslimanske kuće pre toga opljačkavši ih a zatim počeli su pucati na sve strane rafalno. Došli su u naše dvorište i kako mi se nalazio srednji sin (koji je bio malouman) pucali su prvo u njega i usmrtili ga. Izveli su nas iz kuća i izdvojili žene od muškaraca. Muškarce su po naređenju seli za sto koji se nalazio u dvorištu, a mi žene smo molile i plakale da nam ne ubijaju nevine ljude. Ništa nisu odgovorili. Pokosili su ih rafalno. Među ubijenima su bili: Hasib Mehić, Muharem Mehić i Safet Mehić (sva trojica sinovi Izete Mehić), Mustafić Beker, Enver (prezime neznam), Mehić Feho, Čokezović Nedžad, Mirza i Haso braća i njihov zet Mustafa (svi iz Srebrenice)...

20. 05. 1992.g. ČAJNIČE

Suljo Agović (1936), Čajniče: Pošto su formirali tzv. Srpsku opštinu Čajniče, SDS je preuzeo svu vlast u gradu. Usljedilo je izbacivanje Muslimana iz svih institucija, maltretiranja i privođenja uz fizičko batinanje, a kasnije je izdata naredba da se svi Muslimani isjele. Da bi se što prije izvršilo čišćenje obezbijedili su i autobuse kojima su odvođeni Muslimani iz Čajniča. Istog dana su iz auto-

busa odvedeni: Babić Džemko, Pirija Suljo, Čolak Sabit, Medošević Nail (svi odvedeni u zatvor). Odvođenje ovih ljudi je izazvalo strah pa su četvorica ljudi Kešan Hančo sa dva sina i Kešan Ibro pokušali preći preko šuma za Pljevlja. Sva četvorica su uhvaćena na Crnogorskoj teritoriji i predati su SDS-u Čajniča. U Pljevlja sam sa svojom porodicom stigao 20.05.1992.g. U Pljevljima je bilo vrlo napeto. Četnici iz Čajniča u saradnji sa četnicima iz Pljevalja su vršili zlodjela. U selu Bukovici (PLJEVLJA) srpsko-crnogorski rezervisti su svakodnevno vršili prebijanja i progon Muslimana. Među isprebijanim i prognanim navodim samo neke: Haso, Ešref i Ibro iz porodice Bungur, Bačević Hamed...

11. avgust 1992.g. FOČA

Fazlić Džehva, Foča : - Od 7.04. 1992. -13. 08. 1992.g bila sam u svom stanu u Foči. Jedanaestog avgusta 1992.g. oko 14 časova, upala je srpska vojska predvođena oficirom Kovačom. Udarali su me nogama u predjelu lica i usta da priznam gdje mi se nalazi muž. Nakon nekoliko minuta, pronašli su mog muža i odveli ga u nepoznatom pravcu. Napustila sam Foču ostavljajući iza sebe porušene kuće i džamije među kojima je i Aladža-džamija.

14. avgust 1992.FOČA

Nafija Kubat, Foča : - Kao izbjeglica došla je iz Foče 14. avgusta 1992. Muža su joj ubili 14. aprila^{1992.} u Foči. Ostala je bez ičega. Posjeduje samo potvrdu s kojom se dozvoljava napuštanje Foče.

21.avgust 1992.g. TREBINJE

Smail Habibović, Trebinje:

Nasilno mobilisan 21.avgusta 1992.g. na dan kada je proslavljao rođendan svom sinu Anelu. Tog dana prilikom mobilisanja Srbi su ga izudarali i naneli mu teže telesne povrede. Svi Muslimani sposobni za rat su mobilisani i stavljeni kao štit u prve redove. Muslimani u Trebinju veoma teško žive. Sve radnje vlasništvo Muslimana su spaljene. Bez razloga se vrše ubistva nad Muslimanima tako su ubijeni Miralem Dizdarević, Bajro Avdić, Gatačić Smail. Srbi otimaju imovinu od Muslimana i useljavaju srpske porodice.

3.septembar 1992.g. Trebinje

U izjavi B.S. (1951) Trebinje, stoji: - Usljed ratnih događanja u Istočnoj Hercegovini Krizni štab tzv. Hercegovine je na jedan brutalan način vršio mobilizaciju muslimanskog naroda za odbranu kako oni navode Srpske republike BiH. Pošto sam narušenog zdravstvenog stanja prijavio sam se ljekarskoj komisiji radi oslobađanja od tzv. vojne obaveze. Odluka komisije je bila da sam sposoban za front, i ako sam prije bio oslobođen od vojne obaveze. Pošto nisam htio da učestvujem u ratu protiv svog naroda uspio sam da izbjegnem 3.09. 1992.g. Inače prije ovih događaja maltretiranje Muslimana u vidu uništavanja imovine, ubistava i drugih tortura poprimile su drastične razmjere, tako da su pripadnici ovog naroda morali potražiti spas u izbjeglištvu. Sve je rađeno sračunato kako bi se izvršilo etničko čišćenje ovih prostora od drugih nacionalnosti.

17.decembar 1992.g. TREBINJE

Elvis Topčibašić izbjeglica iz Trebinja: Dana 21.12.1992.g. oko 16 časova, u Trebinju u kući Hasana Topčibašića, upala su četvorica naoružanih Srba pod vodstvom Veljka Popovića(Trebinje), i bez ikakvog razloga pucali u porodicu Topčibašić i tom prilikom usmrtili Hasana, Husa i Hatidžu Topčibašić. Jedina krivica ovih ljudi je ta što su bili pripadnici drugog naroda.

ISPOVJEST ŽENA FOČE3. 07 - 12.08.1992.g. Srednjoškolski centar "ALADŽA" FOČA

M.Č (1965): - Došla su četvorica i odvela me u jednu kuću u Foči prijetili mi da će me ubiti, da više neću nikada vidjeti svoju djecu, jedan mi je ugasio cigaru na ruci posle su se izmjenjala ova četvorica silujući me.

P.B. (1960): - Kada su nas odveli u srednjoškolski centar, prvi me je izveo Pantović. Odveo me je u posebnu prostoriju i tu me silovao. Poslije nekoliko dana, odveli su nas u sportski centar "Partizan". Tu su napravili logor. U tom centru se svake večeri dešavalo isto. Po trojica četnika dolazilo je nama i izvodili su žene i djevojke. Mene su izvodili svake večeri i na meni se izmijenjalo bezbroj njih, a među njima je bio Janković Gojko, Ginić Dragan, Radanović Drago, Janjić Janko, i još 20 Crnogoraca kojima neznam imena. Ujedno su nas maltretirali i provocirali psihički.

M.B. (1957) : - Odveli su nas, na livadu gdje su odvojili žene i decu. U Foči: gdje su nas odveli u Srednjoškolski centar mene su prvu povelu u jednu prostoriju gdje je bilo njih trojica. Izmjenjali su se na meni dovodeći još 7-8 svojih. Znam da me je 18 njih silovalo. Dovodili su zatim i ostale žene radeći im isto. U sportskoj hali "Partizan" dolazili su i svako veče me odvodili i silovali me njih uvek -10. Odvodili su me po Foči u napuštene muslimanske kuće i tu vršili silovanje. Silujući me govorili su mi da ću posle ovoga roditi četnika i da ne smem ni slučajno to počistiti već da ga mora roditi, To nije bilo samo silovanje već mučenje udaranje, maltretiranje vršili su sve moguće radnje koje ne mogu opisati.

17. 07. 1992.g. FOČA

L.Č. (1956) : - 17. 07.1992.g. Odvedena sam sa mužem i djecom u KPD -Foča, tu sam prenoćila. Drugi dan su pustili mene i djecu a muž je ostao, otišla sam kući i bila devet dana. Deseti dan su mi granatama kuću zapalili i pravedena sam iz sela Susješno u selo Sukovac odakle su me vodili na silovanje. Dva puta su me odveli u neku kuću na Trnovače kod Broda i tu me silovali, tjerali me da pijem alkohol. Prvi put su me odveli u 20 časova, a vratili me u

u pet časova ujutro, a drugi put sam bila od 20 časova, do ponoći. Poslije toga su me otjerali u Stanicu milicije u Foči gdje sam bila sedam dana u samici. Svaki dan su me tukli prijetili mi da će mi seći prst po prst, ako im ne kažem i ne priznam gdje se kriju Muslimani.

K.S. (1954): - Bila u naselju Livade dok nisu zapalili tu kuću. Tu me Radanović silovao. Kad sam preselila u Tabake 17. maja i prvu noć su me silovala Begović Bojan i dvojica nepoznatih. Četiri noći uzastopice su me silovali sve isti ljudi. Kada sam opazila da sam trudna-prestanak menstruacije 22.juna sam se očistila u fočanskoj bolnici. Dr. Jovi Blažo i sestri Veselinki sam sve objasnila i tako nisam platila čišćenje. Prije mene išla je M.B. takođe na čišćenje, njen muž je u KPD-u i nju su više puta silovali...

Z.DŽ. (1975): - 22. 06.1992.g. oko 20 časova, odveli su sve odrasle muškarce Muslimane sa Trnovače u zatvor, oko 22,30 došla su dvojica po mene bili su "CUSI" i Vasiljević Zoran sa Broda. Prestavili su se kao vojna policija. Izveli su me i počeli govoriti da ne smijem ni pisnuti , inače će me zaklati i mene i sve ostale kod restorana na Trnovačama. Cekal su još tri mladića. Rašević Željko je govorio da me on štiti ali da moram sa njim spavati, inače da će ova četvorica da me siluju, zatim masakriraju i bace u Drinu. Opirala sam se plakala ali uzalud...

S.H. 1953:

Nakon izbijanja rata u Foči naši ljudi su pohapšeni i poubijani. Ostale su samo žene , djeca i starci. Četnici su silovali žene i djevojčice od 15 godina pa na više. Kad su mi silovali rodicu E.H. ja sam pošla kod vojnih vlasti da tražim zaštitu. Tad mi je Janko Janković rekao evo, ja ću ti naći smještaj i odveo me je u jednu kuću i tamo me je silovao. Kasnije kad smo bile u logoru u Tabacima moju rodicu E.H. su ubili jer nije dozvolila da je siluju. U Tabacima u napuštenoj kući Sačka Kolubare nam je bio logor. Tu u Tabacima su nas ti prljavi ljudi silovali nekoliko puta. Silovali su sve djevojčice od 15 godina i sve žene do 60 godina. Početkom aprila pa sve do 11.08.1992.g. stalno su nas silovali. Silovao me je neki prijatelj Radanović Paja iz Foče stanuje u ulici Ivana Gorana KOvačića i njegovi prijatelji. Mislim da me je silovalo više od 30 ljudi. Jednog dana su me odveli na Tjentište u školi "Sava Kovačević" i tu me silovala grupa četnika, čula sam da su sami pričali da ih je bilo 15. Nakon toga su me zatvorili u jednu prostoriju

Slavko Ivanović kog sam poznavala, on je naravno tamo da me odmah
vratiti lijev i Ford. Tako je i bilo, pustili su me. Kad su obili
toju policu ostalo još je dvoje djece 6-godišnjak i 9-godišnjak
i djevojka. Tu djevojku sam uzela i povelu ih sa sobom...

3. jun 1992. g. u 6^{15h}, FOQA

C. R. (1948) s. Puntari, opština FOQA,

3.07.1992.g. napadnuti smo od grupe gojka Jankovića iz sela Rnovarce,

puccali su me gladajući na djecu. Tog jutro ubijeno je 11 stanovnika

popolice Gorbo. Aliju Gorbo su spalili pa je izgorio u vatri. Oja-

vidac sam kad su obili popolicu Barlov. Ubijen mi je i maj. To je

bilo u grupi na koju su *besomučno puccali*. Preratio se sedam ljudi na

tu kojima i moja dva sina. Bila sam očevidac batinjajući svojin si-

nova. Gasili su ih e cigarete po vratu. Mučili su nas tukli kundur-

cima po glavi. Odvodili su žene i djecu na jednu livadu. Otpočeli

su silovanja žena. Mene lično nisu silovali ali sam prisustvovala

silovanju drugih žena...